СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 16. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 21-го СІЧНЯ 1949. No. 16. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 21, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НАЦІЯ Й СВІТ ВІТАЄ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА З НАГОДИ ІНАВГУРАЦІЇ

У четвер 20 січня зїхалися до столиці Злучених Держав, міста Вашингтону, сотні тисяч народу, зблизька і здалека: з 48 стейтів Американської Юнії і її посілостей і з усіх майже держав цілої Північної й Південної Америки та представників країн і народів цілого світу, що привітати вибраного народнього президента великої республики — Гері С. Трумана й віцепрезидента Албена В. Барклія. Це є в першу чергу особистий тріюмф для Трумана, який вийшов переможцем при виборах, не зважаючи на всі можливі передбачування, що він не буде президентом з вибору. Впарі з особистим тріюмфом є це признання для американської демократичної системи, де людина — одиниця має нагоду вибитися на чоло найбільшої держави не вживаючи ні погрози, ні терору якоїсь підпільної організації, а тільки послугуючися прийнятими здавна методами переконування й розкривання демократичних ідей.

У середу ввечір, наче у підготові до інавгурації, президент Труман взяв участь в обіді, приготованім йому членами Електорської Колегії. Він використав цю нагоду на те, щоб виявити свої ідеї про ролю Злучених Держав за часу його уряду. Насамперед він сказав про себе: „Я завжди був оптиміст, я завжди вірив, що виграє правда. Я працював в тому переконанні, що коли нарід зрозуміє про що йде справа в передвиборчій кампанії, він віддасть голос тільки в однім напрямі.

За Америку, як провідницю народів.

„Це був початок... Я тепер заінтересований тільки в тому, щоб наша велика нація зайняла в світі своє відповідальне місце, як це за волею Всемогучого Бога було намічено в 1920 році, одначе ми цього не зробили.

„Тепер ми це зробимо й будемо робити це так, щоб це вийшло на добро всіх народів світу, а не для себелюбного добра Злучених Держав або якоїсь одної іншої нації. Це вийде на добро всіх народів разом в тій надії, що наші діти і внуки не мусітимуть робити те, що ми перейшли в двох страшних війнах упродовж неповного півстоліття.

На підставі чесности та моральности.

„Я певний, що ми це зробимо. Я знаю, що при співділанні всіх добре думаючих людей у Злучених Державах і при співпраці таких людей у світі, які вірять що чесність і моральність є підставами, на яких спирається добробут людства, ми виконаємо наше завдання".

Біблійні місця підчас присяги.

Для складення присяги, якою президент зобовязується зберігати конституцію, приготовано для Трумана дві біблії: одну, на якій він складав присягу, коли вперше обняв становище президента 12 квітня 1945 р., а другу, яку йому подарували сусіди його рідного містечка Індепенденс, а яка є копією першої біблії Гутенберга. В одній біблії приготоване місце, де написані Десять Заповідей Божих, у друге місце, де написані Блаженства з Проповіді Ісуса на Горі. На обох цих місцях президент Труман тримав руку підчас присяги.

У хвилині, коли оце число нашого часопису йде на пресу, президент виголошує свою інавгураційну промову в городі біля Капітолю у Вашингтоні серед велетенського здвигу народу. По радіо передають усі подробиці величавого свята й подробиці з програми паради.

КОНГРЕС ПРИСПІШУЄ ДОПУЩЕННЯ 400,000 СКИТАЛЬНИКІВ.

Вашингтон.— Демократичні провідники надіються перепустити через правничу комісію палати репрезентантів в недовгому часі законопроєкт для допущення 400,000 імігрантів зі скитальщини. Кажуть теж, що й републиканці не будуть тепер противитися збільшенні числа нових імігрантів. Поінформовані люди твердять, що вже впродовж двох тижнів поправка до закону може перейти не тільки в комісії, але й у повній палаті. Головні старання веде конгресмен Емануел Селер з Ню Йорку. Він теж заповідає, що другою найближчою справою в правничій комісії буде бил про зрівнання громадянських прав.

ДОСІ НЕ ВДАЛОСЯ КОМУНІСТИЧНИМ ПРОВІДНИКАМ ВІДЛОЖИТИ ПРОЦЕСУ.

Ню Йорк. — Коли суддя Гаролд Р. Медіна, який проводить процес проти 12 комуністів, відкинув внесок оборони, щоб або відложити процес на інший час, або звільнити голову Комуністичної партії, Вилйема З. Фостера, який не явився на суді, вони зажадали, щоб самий суддя Медіна усунув себе від розправи, закидуючи йому сторонничість. Коли цей внесок суддя відкинув, вони зосередили свої атаки на старшого федерального судді Джана С. Нокса за те, що то він перед десять роками придумав таку систему вибору присяжних сиддів в цій окрузі, щоб у ній не могли взяти участи ні безробітні ні жиди ні нігри, як вони твердять. Коли такі атаки припинив суддя Медіна, кажучи, що це не може мати впливу на процес, оборонці заявили, що вони покличуть Накса на свідка. Медіна відповів оборонцям, що на підставі їхнього жадання ні один федеральний суддя не міг би вести розправи.

ПРИПИНЮЮТЬ ПОКЛИКАННЯ ДАЛЬШИХ ВОЯКІВ ДО АРМІЇ.

Вашингтон. — Команда армії оприлюднює, що вже має вимагане число асинтерованих вояків на підставі обовязкового побору. Тому, що тепер зголошується багато добровольців до армії, Поборова Служба не буде покликувати дальших вояків обовязково впродовж 18 місяців. Тільки, якщоб забракло добровольців, будуть покликати обовязкових рекрутів.

Америка хоче діл, а не слів в советськім мировім наступі

Вашингтон, 19 січня. — Злучені Держави прийняли до відома, що деякі комуністи особисто почали говорити про мир, а нема ніяких признак, щоб сама Росія справді хотіла поправи у відносинах до Заходу — таке заявив на пресовій конференції діючий секретар стейту, Роберт А. Ловет. Він залишає своє становище підсекретаря в пятницю, а в кінцевій конференції він повторив тільки те, що він самий, секретар Маршал і президент Труман говорили тільки разів, тобто, що Злучені Держави повітають конструктивну співпрацю советського уряду для злагіднення непорозумінь. Досі Америка не отримала жадних безпосередніх вістей ні від Советів ні від інших комуністичних країн, що вони готові до якоїсь розвязки в справі „холодної війни". Щоб поважно віднестися до слів поодиноких осіб, на це треба ще акції Советів, казав Ловет. Як приклади, де така акція може бути поведена, Ловет згадав берлінську крізу й мир з Австрією, над яким мають початися переговори в лютім.

Інший урядовець департаменту стейту заявив, що не зважаючи на різні заяви одиниць, російські атаки зовсім не ослабли. Навіть після того, як Іжаков написав свою статтю в Інформаційнім Бюлетені амбасади про можливість співпраці для миру, московська радієва станція дальше обвинувачує адміністрацію президента Трумана в кожному злочині, який тільки придумали комуністичні підручники. Зокрема нападають комуністи на Трумана за те, що нібито Америка веде перегони в озброєнні і змагає до заведення „неволі доляра" в світі при допомозі Пляну Маршала.

ДЕРЖАВА ІЗРАЇЛЯ ДІСТАНЕ СТО МІЛЬЙОНІВ ПОЗИЧКИ

Вашингтон. — Імпортово-Експортовий Банк рішив дати Державі Ізраїля позичку у висоті $100,000,000 ще цього року. Така вістка посилить становище Ізраїля в його переговорах в справі примиря з Єгиптом. Це вказує теж, що Америка приготовляється признати Державу Ізраїля правно як незалежну державу. З обіцяної позички мало б піти $35,000,000 на земельні справи, а решта булаб вислана після використання цієї позички.

ЕКА ПРОВІРЮЄ ПРОДАЖ АЛЮМІНУ ДЛЯ ЗАХІДНИХ ДЕРЖАВ

Вашингтон. — Адміністрація Економічної Кооперації висилає окрему місію до Европи для провірки поголосок, наче б деякі держави, а зокрема Англія, купували великі припаси алюміну в Злучених Державах, а потім перепродували їх з великим зиском до Злучених Держав в руки приватних підприємців.

АДМІРАЛ КОНОЛІ НА МАЛЬТІ

Валетта, Мальта, 20 січня. На крейсері „Колумбус" вчора причалив тут командант американських військово-морських збройних сил на східному Атлантику і на Середземному морі, адмірал Ричард Л. Коноллі. Причин і цілі його відвідин на Мальті не подано.

АМЕРИКА ЗА ВІДБУДОВУ КОРЕЇ

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав склав плян для відбудови Кореї на таких засадах як це діється тепер в Европі, тобто на Пляні Маршала. Передбачують, що видатки на цю ціль не будуть великі, тобто не більші ніж ті, що Америка видавала на втримання армії в Кореї. Коли прийде до здійснення плянів, тоді видатки оплатяться. Найбільше грошей буде видано на встановлення машин в тому краю, на поправу земельного господарства і на розвиток нафтових продуктів. Видатки будуть ужиті в першу чергу на південну Корею, а щойно після звільнення північної Кореї зпід советської загрози можна буде післати фонди в північну частину.

АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ ПРОТИ БЕЗПОТРІБНОГО ПРОЛИВУ ПОЛЬСЬКОЇ КРОВИ

Ню Йорк, 20 січня. У відповідь на передвчорашню заяву президента Пенсилвенійського університету про можливість революції в Україні, Польщі та інших опанованих большевиками країнах, польський нюйорський „Нови Сьвят" у вчорашньому виданні в редакційній статті пише: „Вважаємо, що досить польської крови пролито від 1939 р., і що більше її вже не більш проливати. Вважаємо, що хто наражував би тепер польський нарід на ще один розпачливий і безуспішний пролив крови в боротьбі за волю, якщо в тій хвилині немає жадного вигляду на виграну, той поповнив би злочин. Слуги Москви, що володіють Польщею, проливають польську кров безпотрібно при нагоді найменшого опору, або і без провокації. Тому волімо вірити, що пан Стассен грубо помиляється, щонайменше щодо Польщі".

Понад 200 українців в новому транспорті

„МАРІН МАРЛИН" ПРИЧАЛИВ ДО НЮ ЙОРКУ В ЧЕТВЕР

Ню Йорк, 20 січня. Всупереч попереднім повідомленням портових та іміграційних властей, що заповідали приїзд транспорту нових імігрантів з-поміж европейських скитальників на пароплаві „Марін Марлін" на п'ятницю, 21-го січня, пароплав причалив до порту сьогодні, в четвер 20-го січня. Виявляється, що приблизно половину всіх подорожних становлять українці, з яких 133 приїжджає старання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету а около 80 старанням американського Католицького Комітету. ЗУАДКомітет окремими телеграмами повідомив всіх наших громадян. на завірення яких нові імігранти стараннями ЗУАДКомітет приїжджають. Вчора відбулися окремі наради місцевого Переселенчого Осередку, на яких обговорено подробиці відбору людей з порту та дальшої транспортації. До праці в порті змобілізовано десять наших громадянок, з досвідченими в цих справах головою Переселенчого Осередку, п-нею М. Демидчук, касієркою п-нею К. Пелешок, секретаркою п-нею А. Курилло, головою Жіночого Відділу ЗУАДКомітету п-нею І. Бенцаль та іншими. Новий співробітник ЗУАДКомітету, адв. М. Родик, знову виявив багато енергії та вміння полагоджувати складні справи.

ФРАНЦІЯ ЗАПОВІДАЄ ГОТОВІСТЬ ВИЗНАТИ ІЗРАЇЛЯ

Париж, 20 січня. Французький уряд рішив вчора дати визнання „де факто" державі Ізраїля в Палестині, як тільки там будуть забезпечені інтереси Франції, що залежить від переговорів, які швидко мали б початися. Уряд виніс це рішення з огляду на корисні вигляди ізраїльсько-арабських переговорів в Родесі. Можна теж здогадуватися, що відповідний вплив на це рішення мала недавня заява британського секретаря закордонних справ Бевина, що теж Британія готова визнати Ізраїля де факто.

МОЖЛИВОСТІ ОСТАТОЧНОГО ЗАМИРЕННЯ ПАЛЕСТИНИ

Єрусалим, 20 січня. Не зважаючи на „природну" ворожнечу між арабами і жидами, міжнародний розвиток подій в останніх місяцях без сумніву розвинувся в користь ізраїльської держави в Палестині, з фактом існування якої остаточно мусять погодитися теж араби. Рівночасно з повідомленнями про корисний розвиток ізраїльсько - єгипетських переговорів, з Трансйорданії повідомляють, що теж ця арабська країна бажала б якнайшвидше дійти до відповідного порозуміння з ізраїльцями та остаточно встановити мир в Палестині. На такому тлі вже тепер заповідається успіх посередництва Комісії ОД., приїзд якої до Єрусалиму заповіджено на найблищий понеділок.

ЛІНДБЕРГ В БЕРЛІНІ

Берлін, 20 січня. (ЮП) — Европейське командування американської авіяції повідомило вчора, що полковник Чарлз А. Ліндберг відвідав Берлін, де перевів інспекцію радарних та інших контрольних споруд на аеродромі Темпельгоф. Полк. Ліндберг є технічним дорадником шефа штабу американської авіяції.

АЗІЙСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ІНДОНЕЗІЇ

Ню Делгі, Індія, 20 січня. Сьогодні має початися тут конференція представників поодиноких азійських країн в справі положення Індонезії. Предметом нарад буде індонезьке домагання, щоби голландські війська цілком евакували Індонезію та щоби Голландія признала їй повну суверенність найпізніше до вересня цього року.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕНОСИТЬ СТОЛИЦЮ ДО КАНТОНУ

НАНКІНҐ ЗАГРОЖЕНИЙ ВОЄННИМИ ДІЯМИ; ЗАХОДИ В СПРАВІ ЗАМИРЕННЯ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Нанкінґ, 20 січня. — Центральний уряд Китаю повідомив вчора офіційно всі закордонні дипломатичні місії, що він рішив перенести столицю країни з Нанкінґу до Кантону, з огляду на те, що Нанкінґ „може швидко стати тереном війни". Шеф протоколу в міністерстві закордонних справ запропонував закордонним дипломатичним місіям евакувати Нанкін та перенестися до Кантону рівночасно з урядом. Евакуація мала б початися вже сьогодні. Рівночасно уряд продовжує заходи на замирення з комуністами. Уряд премієра Сун Фо рішив запропонувати комуністам обопільне завішання зброї ще заки почнуться мирові переговори. Це рішення є відповіддю на 10 пунктів комуністичних мирових пропозицій, що є рівнозначні з домаганням капітуляції уряду. В офіційльному урядовому комунікаті в цій справі говориться: „Уряд, відповідаючи загальним бажанням народу щодо швидкого встановлення миру, оцим проголошує своє побажання для обох урядових і комуністичних сил, щоби вони безумовно завісили зброю та негайно і з обох боків призначили делегатів, які почали б мирові переговори". Обидва рішення, щодо евакуації Нанкінгу і щодо безумовного завішення зброї, уряд виніс безпосереднього після того, як Советський Союз відкинув урядову пропозицію великодержавного посередництва в замиренні. Злучені Держави і Велика Британія цю саму пропозицію відкинули вже раніше, але уряд покладав ще надії на Советів. Рівночасні заяви про бажання замирення та про евакуацію Нанкінгу є парадоксом, характерним для відносин в тій країні.

МАДЯРСЬКА „ЖОВТА КНИГА" В СПРАВІ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ.

Будапешт, 20 січня (АП). — Большевицький уряд Мадярщини опублікував вчора „Жовту Книгу" в справі заарештованого недавно кардинала Міндсенті, намагаючись „доказати" його вину в „зраді" та „шпигунстві". У великій на 96 сторін книзі мадярські большевики намагаються „доказати", мовляв, кардинал „признався", що він „бажає довершити зміну режиму в Мадярщині при американській допомозі". Кардинал Міндсенті мав теж „зізнати", що американський амбасадор в Будапешті мав „часто прохати від нього конкретних даних про стаціоновані в Мадярщині комуністичні і російські війська та фактів про політичне і господарське положення в Мадярщині.

СПААК НЕ БАЧИТЬ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ЗАГРОЗИ ВІЙНИ.

Брюсель, 20 січня. — Бельгійський премієр Поль - Генрі Спаак заявив вчора в парляменті, що він не бачить „загрози нової світової війни в найблищій будучности", але „холодна війна" може ще довго продовжатися. Він твердив, що вже в 1948 році було багато причин до війни, але ніхто на неї поважився.

ЕТЛІ ЗАКЛИКАЄ ДО ПІДДЕРЖКИ ОБОРОННОЇ ПРОГРАМИ.

Лондон, 20 січня. — Британський премієр Етлі звернувся вчора по радіо до свого народу, закликаючи його до піддержки урядової оборонної програми, щоби в той спосіб забезпечити „свободу від страху". Промовляючи в користь кампанії за добровольцями до різних військово - оборонних формацій, Етлі твердив, що Британія після обох світових воєн намагалася встановити тривкий мир та зняти з народу тягар зброєнь, роблячи це при допомозі Ліги Націй після першої війни та Організації Об'єднаних Націй після другої війни. „Перші заходи — твердить Етлі — були безуспішні, а другі заходи досі теж ще не дали бажаного успіху і тому Британія мусить дбати про оборону. „Ми повинні продовжувати наше змагання до миру, але ми не сміємо ігнорувати [illegible]" — твердив премієр.

БРИТАНІЯ НЕ ПРИЗНАЄ ГАЗЬКОГО ДОГОВОРУ В НІМЕЧЧИНІ.

Бохум, Німеччина, 20 січня. — Британці судять в цьому місті сімох німців, які не послухали розпорядження британського військового управління щодо розбірки одного сталевого заводу. При цій нагоді речник британського управління ствердив, що це управління в Німеччині не може в'язатися постановами договору в Газі щодо становища окупаційних властей, вже з тої простої причини, що окупована Німеччина не має ще уряду і там верховну владу виконують окупаційні країни. Він теж ствердив, що британські окупаційні власті не зв'язуються процесом в Нюрнбергу.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ НЕПЕВНІСТЬ ГРЕЦЬКОЇ КОАЛІЦІЇ.

Атени, 20 січня. — Сьогодні або завтра мав бути заприсяжений новий грецький уряд премієра Софуліса, створений на найширшій партійній базі з доручення короля. Проте, доля цього уряду знову сумнівна, як призначений міністром війни один з провідників впливових соціальних демократів, Г. Паландреу, відмовився вчора від участи в уряді. Він вважає, що призначення премієром 88-літного старця Софуліса є „невказане," з огляду на його „стан". Проте, Папандреу заявив, що його партія не буде в опозиції і голосуватиме за урядом.

В РУМУНІЇ ЗАСУДИЛИ 15 БУВШИХ МІНІСТРІВ.

Букарешт, 20 січня (АП).— Румунський большевицький суд засудив вчора на кару тюрми від двох до десять років 15 бувших міністрів з 17 всіх обвинувачених. Майно засуджених сконфісковано. Їх судили за воєнні злочини.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorised July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597 -7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВВЕСЬ НАРІД З ПРЕЗИДЕНТОМ

Інавгурація президента дає завжди американському народові нагоду виявити деякі цікаві риси його характеру і так є теж з інавгурацією президента Трумана.

Рік тому не було багато американців, що мали б відвагу заповісти, що наступним президентом буде Гері С. Труман. Перед конвенцією Демократичної партії, яка мала вибрати демократичного кандидата на президента, малощо не прийшло до розбиття партії, бо такий сильний був спротив проти кандидатури Трумана. Тому, що навіть у самій партії було так багато визначних осіб, що не вірили, щоб партія могла виграти в президентських виборах з таким „слабим" кандидатом як Труман, вважають перемогу Трумана його особистим тріюмфом. Знов республиканці були такі певні перемоги, що взагалі не рахувались з евентуальністю, що можуть програти. Найвпливовіша преса в Америці не писала перед президентськими виборами інакше, як тільки про перемогу Республиканської партії як річ доконану, ,особливо, коли йшло про вибір президента держави. Та сталося інакше і Труман переміг. В таких обставинах, писала по виборах пані Елінор Рузвелт, вигра Трумана є великою наукою для усіх тих, що думають, що американський нарід не вміє самостійно думати і діяти. Цей нарід має ще таку вдачу, що звичайно схиляється в бік цього, що вміє стояти при своїм і змагається відважно з противними силами, що куди більші від його власних. Так сталося і в випадку Трумана і таким чином він зістав вибраний президентом.

Ось така перемога Трумана øелекризувала цілий нарід, в тому і тих, що були його найзавзятішими партійними ворогами. Нюйорський губернатор Дюї, що був республиканським кандидатом на президента , ще не отрясся з несподіваної прогри, а вже вислав гратуляційну телеграму Трумановi з побажанням найкращих успіхів. І тепер, з нагоди інавгурації Трумана, він вислав нову телеграму з побажанням, щоби „Боже Провидіння благословило його працю для замирення світу та добробуту жителів цеї країни". Можна сміло твердити, що з такими самими почуваннями повитав інавгурацію президента ввесь американський нарід. Тому слушно називають інавгурацію „всеамериканським святом".

Не входячи в подробиці домашньої й закордонної програми сучасної демократичної адміністрації, треба з нагоди цього свята ствердити, що президент Труман — як він це сам кількома наворотами підкреслив — добре розуміє історичну вагу свого високого уряду. Він дійсно відчуває, що на його плечі наложено тягар, якого ще не ніс досі ні один президент Злучених Держав, бо ж від цього, як тепер поступлять Злучені Держави залежатиме не тільки дальша доля цеї країни, але й цілого світу. Президент має одначе віру, що американський нарід, конгрес та партія допоможуть йому виконати його важке завдання. Ми щиро переконані, що так дійсно станеться. Якщо тільки нова адміністрація буде далі переводити здорові соціяльні реформи і придержуватись у своїй закордонній політиці принципів, що гарантують усім країнам і народам свободу від агресії, насилля і страху, американський нарід попре президента Трумана, а теж попре його й цілий свободолюбний світ.

Долес про американсько-советські відносини

Вернув до Америки з довшого побуту в Европі Джан Фостер Долес, що мав стати секретарем стейту, коли б перемога у минулих листопадових виборах була перехилилась на бік Республиканської партії. Долес відомий з цього, що його голос заважує в американській закордонній політиці, яка є далі дво-партійною. З його голосом буде адміністрація Трумана далі рахуватись. Тому важне це, що тепер сказав Долес в інтервю про відносини між Злученими Державами і Советським Союзом. Найважніші запити і відповіді у цій справі подамо в дословному перекладі з деякими пропусками.

•

Запит: Чи Ви, пане Долес, думаєте, що є добра нагода для деякої поправи відносин з Росією в 1949 році?

Відповідь: Я думаю, що 1949 р. може принести кращі відносини з Росією. Очевидно, завжди може бути ризико. Тепер напружені відносини. Подібно, як у лісі буває сухе ріща в осені, то вистачає, щоб якийсь нерозумний чоловік кинув необережно недокурену папіроску і розпалив огонь. Світове положення не є забезпечене перед дурнями, а це причиняється до трудноців у передбачуванні.

З.: Чи Ви справді думаєте, що росіяни заінтересовані в поправі відносин у теперішню пору?

В.: Треба зробити різницю між російським народом і володарями Росії. Нема сумніву, що російський нарід хоче поправи відносин Росії до Злучених Держав...

З.: А що скажете про лідерів? Чи вони теж заінтересовані?

В.: Я думаю, що провідники не є заінтересовані в покращанні відносин тому, що страх є одним із засобів їх професії. Їх власна внутрішня сила залежить від ширення постраху серед російського населення і впоювання в нього переконання, що йому грозить небезпека від Злучених Держав... Якщо б раз володарі признали, що Советський Союз є окружений приятелями, тоді внутрішній тиск став би сильніший і вони мусіли б здати хоч у деяому свою деспотичну диктаторську владу.

З.: Чи ми допомагаємо російським провідникам до зросту страху внутрі Росії деякими нашими політичними потягненнями?

В.: Є деякі вияви нашої політики, які дають нагоду советській пропаганді це використовувати. Я думаю, що хоч советські провідники по правді не змагають до поправи відносин між Злученими Державами, можна самому творити умовини — а є вигляди, що їх твориться — серед яких відносини можуть покращати автоматично. Є фактом, що не тільки внутрі Росії, але й серед сателітів витворюється такі відносини, які приневолюють советський уряд зосередити свою увагу на домашні завдання для переведення відбудови, а менше на закордонну політику і на поширення комунізму... Такий натиск може призвести до положення, в якому позитивна агресивна політика мусітиме бути стримана...

З.: Чи є інші признаки, що Захід стає сильнішим у відношенні до Росії в Европі?

В.: Він справді стає сильнішим. Поступ у цій справі не є такий, якого можна б собі бажати, та всетаки Захід в Европі став настільки сильним, що впродовж трьох останніх літ не було дальшого поступу комунізму. Комуністи сконсолідували свої позиції в Чехословаччині, одначе ці позиції були вже давніше в їхніх руках.

З.: Чи уряди різних країн в Европі відчувають, що їм треба перевести військову готовість?

В.: Так, вони це відчувають. Особливо народи на континенті Західної Европи почуваються наче позбавлені одягу. Між ними є великий страх, щоб Червона Армія не почала наступу. Особисто я відчуваю, що цього не буде, якщо хтось не вструже якусь дурницю. Одначе народи, які живуть у сусідстві до Росії, дуже переполохані головно тому, що комуністичні провідники в кожній з тих країн заповідають, що це може статися і вживають постраху російської армії для створення підстав під Комуністичну партію, як от у Франції. Мені сказали, що на 5 комуністів 2 з них надіється забезпечити собі особисте безпеченство, якби Червона Армія ввійшла до їхньої країни...

З.: Коли так, то чи це не значить, що для військової підготови треба буде одного дня рахуватися з обєднанням сил Німеччини й Франції і континентальної Европи проти Росії?...

В.: Приватно, серед урядових кол, прийнялася думка, що нова Західна Европа мусить включити в собі Німеччину. Трудноці полягають у тому, що Західна Европа не є доволі сильна, щоб могла стравити Німеччину. Я думаю, що треба зробити все можливе, щоб приспішити відбудову сили і посилити єдність Західної Европи так, щоб мати доволі сильний організм для стравлення Німеччини...

З.: Чи на континенті Европи вичікують війни? Чи там відчувають, що війна є можлива по певнім періоді часу?

В.: Маю враження, що тепер є в Европі менший страх перед війною між був в попередному році в Злучених Державах. Як я вернув сюди, тому кілька днів, я завважив, що нема тут такого страху, що вибухне нова війна, як він був минулого року.

З.: Чи Ви думаєте, що це буде корисним для Злучених Держав дбати про загоду з Росією в справі Німеччини, заки ще Західна Европа спроможеться „перетравити" Німеччину?

В.: Я думаю, що ми мабуть будемо зволікати з кінцевим наладнанням німецької справи, одначе нам не лишається вже багато часу до проволоки.

З.: Чи була, так мовити б, згадана ціна, якою можна б збагнути, чого на ділі хочуть росіяни при кінцевім наладнанні справ?

В.: Трудноці полягають у тому, що ми маємо до діла з двома організаціями : Один — це уряд Росії; другий — це провід Комуністичної партії, яка під теперішню пору має свій осідок в Росії, а яка не вважає себе виключно російською. Це є, як вони кажуть, „аванґарда пролетаріяту по всіх усюдах".

Щодо самої Росії, то нам здається, що ми могли б дійти з нею до порозуміння без надзвичайних трудноців, хоч вона має свої аспірації щодо території і відшкодування... Одначе трудність полягає в тому, що російський уряд не є виключно російським урядом. До деякої міри є це знаряддя Комуністичної партії, яка має далекойдучі амбіції. Її ціллю є навернути цілий світ... Це щось таке, як зорганізована релігія... Російські комуністи вірять, що вони мають сповнити місію по цілому світі...

З.: Чи можливе є відділити російський уряд від комуністичних впливів?

В.: Це важко зробити. Сталін у своїх писаннях сказав, що важливим є завжди мати на увазі різницю між советським урядом і Комуністичною партією. Він теж сказав, що советський уряд не робить ніколи постанов без порозуміння з Комуністичною партією. З того заключення, що завжди виходить ризико, що російський уряд разом з своєю військовою силою може бути вжитим як знаряддя для осягнення цілей, які лежать поза межами історичних посягань російської держави... Советський комунізм сьогодні опанував майже одну четвертину людства. Це осягнув він дорогою знищення існуючого ладу. Одначе тепер він знайшовся у положенні, що йому треба змінити напрям своєї політики, щоб не попасти в конфлікт з Злученими Державами.

Між добром і злом

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ВНУТРІШНІХ ВІДНОСИН СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Юрій Дивнич, коментуючи недавно в „Українських Вістях" внутрішньо-політичний процес серед української еміграції в Европі, відкликається до одної з характерних ознак большевизму, іменно, його непослабної войовничости і агресивности. „Його дія — пише він — подібна до дії певного роду смертоносних бациль, що потрапивши в кров організму, створюють дилему: або вони знищать кровні тільця і приведуть організм до загибелі, або ж, навпаки, кровні тільця винищать бацилі і врятують від смерти організм".

Цим він характеризує і прояви в процесі внутрішнього життя української еміграції, пишучи: „Спостерігаючи життя громадсько - політичного і культурного організму нашої еміграції, мається враження, що в ньому саме тепер відбувається отака драматична боротьба між смертоносними ворожими бацилями і здоровими. Кожне позитивне зусилля українців — чи то в галузі громадській, чи політичній чи культурній — супроводжається у нас нестерпно скандальними обставинами і пригодами. Кожна здобута нами цінна позиція атакується тут же з усіх боків з тим, щоб досягнений досі успіх рано чи пізніше конче звести нанівець".

Свої твердження автор піддержує відповідними і загально відомими аргументами з життя української еміграції. Головну причину цего лиха він цілком правильно бачить в самих українцях та в їх політичному нерозумі, що його знаменито вміють використати на українську шкоду різношерсті вороги України, головно большевицькі агенти. Основна причина лиха — стверджує він — лежить безумовно в нас самих і ворог це легко використовує як готівку.

Це без сумніву дуже гірка, але цілком правдива характеристика українських відносин. Український організм справді бо розточується смертоносним бацилем партійництва, гризні, антагонізмів та найрізноманітніших партійних і особистих пересудів, що наспілку з підшептами та інтригами ворожих агентур намагаються приглушити голос всякого здорового розуму. При цьому намарно було б дошукуватись причин лиха в одній чи другій партії і групі, чи в поодиноких людях. За такий стан відповідальні без сумніву всі українці, бо всі створюють тло такого процесу і тому теж всі мусять поносити його консеквенції.

Для нас важне ствердити можливості висліду цеї драматичної боротьби між добрими і злими елементами в організмі української еміграції. Як оцінювати цілість подій в минулому році, можна цілком оправдано прийти до оптимістичного висновку, що добрі елементи без сумніву перемагають і українське життя поступово, але вперто йде до кращого. Це власне в минулому році створено Українську Національну Раду, що при добрій волі та мудрому розумові може стати вихідною базою для остаточного впорядкування цілости українського життя. Але це справді може статися тільки при добрій волі та мудрому розумові, яких, дасть Бог, відповідальним людям не забракне. Досі, як це можна оцінювати по зовнішніх проявах та по поодиноких голосах в пресі, під цим оглядом було ще багато недоліків. Часом здавалося б, що заступлені в У. Н. Раді партії і групи та видвигнені на керівні пости люди намагаються використати — щоб не сказати надужити — загальне змагання до об'єднання, головно публичну опінію під цим оглядом і в цьому напрямку, та зайняли зі свого боку безкомпромісове становище до інших. Мовляв, якщо ви не погодитесь на наші вимоги, тоді тільки вас осуджуватимуть за розбиття. В частині преси тепер знову, головно після розбиття в одній з двох націоналістичних груп, пробується цілком обезцінювати і дискредитувати цю групу, з якою, мовляв, „не варто говорити". При цьому ці люди і не спостерігають, що вони самі відкликаються до методи нетолерантности і виключности, яку видвигають за головний аргумент чому „не варто говорити" зі своїми опонентами.

На деяких конкретних прикладах можна б ствердити, що при добрій волі та мудрому розумові не тільки зі всіми „варто говорити", але й можна договоритись. Ці приклади ми бачимо в Бельгії, Голандії і в останньому серед великої української групи у Франції. Якщо там потрапили говорити і договоритись дослівно всі ті групи, що заступлені теж в „центрах", то чому не можуть договоритися й самі центри?

Боротьба між добром і злом у внутрішніх відносинах серед української еміграції продовжується, звиразною перевагою добра. Нашим спільним обов'язком є причинитися до перемоги добра, щодо якого вже навряд чи в кого може бути сумнів. Воно — це повне об'єднання всіх українських сил на найширшій демократичній базі і на демократичних принціпах взаємної толеранції, пошани та головно на базі спільного змагання до спільної мети — визволення України. В цьому процесі не може бути винних і невинних, бо винні будуть всі, якщо переможе зло і всі будуть переможцями, як верх візьме добро.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

9)

— Але не так... Я хочу більше. Це значить: я хочу знати ваше серце, думки, душу... Ви знаєте, що значить гарна, соковита жінка? Це сік нашого життя. Це вино, так само, як вино з винограду. Я знаю, що може бути багато ідеалів, але як нема в тому жіночого... Як вам це плястично сказати?... жіночого, гарного... того, що малював Рембрандт, чи того, що бачив Петрарка у своїй Ляврі... Того якраз чаду, що його дає тільки жінка... Коли, кажу, в тому всьому нема цього, тоді всі ідеали меркнуть, біднуть, а бліді ідеали, це вже, пробачте мені, прах і мразь...

— Ха-ха-ха! — розсміялась звучно Ольга.

— Ха-ха-ха! — засміявся також Кримський. Вони сміялись разом, Зорин дивився вбік, плямкав устами, Гаріс-Морський вийшов з-за паравану і сміявся також. — Смійтесь, — каже він. — Маєте з чого. Ось, кажуть, міністер висловив думку, що всіх нас, нетутешніх, треба вислати за межі, бо ми, мовляв, псуємо музику.

— Пусте! Міністер ніколи такого не сказав. Видумка. А як і сказав, то ми не підемо. Що значить... Триста років несли Україну, занесли аж за Карпати і викинуть? Хто? — кричав Кримський. — Та я тут чуюся більшим, ніж усі міністри разом. Панно Ольго! Ви ж самі знаєте. Я тут в Ужгороді, Мукачеві витоптав кілька тузинів черевиків. Ви знаєте, що значить театр? Ота кумедія? Знаєте? Ну, от... Почав її тут Микола Карпович Садовський. Сам, дозвольте сказати, Садовський. Тут діяв великий Загаров... Кинув імператорський Александрінський театр в Петрограді і пішов в Ужгород. Ви знаєте, що це все значить?

— Ми то знаємо... Але чи знають інші...

— Розуміється... Цього не хочуть знати Селегії... І тому я з ними розпочав бій, і тому я виграю... Я настою на тому, щоб з них, з тих саме Селегіїв, виліз до решти дух „тутешній" і щоб вони згадали Загарова... Я їм це покажу, — вдарив по столі кулаком Кримський... Вдарив і спохватився, а після того завзято зареготав.

— Ах, ти Боже мій! Як я можу бути патетичним... А це шкодить травленню... Знаєте що, панно Ольго... Зараз сюди прийдуть різні типи вечеряти, а я дуже розійшовся. Дозвольте забрати вас з собою і піти десь, де нас буде по можливості менше, бо я ще не сказав ані однієї тисячної, що сказати хочу і можу... Ви мене розумієте?

— Чи можу, батьку? — спитала Ольга Гаріса і засміялась очима...

— Можеш, доню... Тільки будь з тим демоном обережною.

Кримський платить, Ольга ховає свій вельосипед, і виходять. Зорин непомітно, мов тінь, зникає. Надворі вже чорно, ніч згусла, небо зпестріло великими зоринами. Місцями з вікон виривається яскравий, скісний сніп сяйва. Пішоходці пролітають крізь нього, мов мотилі.

Йшли провулком до площі перед гостиницею. Кримський веде Ольгу під руку. Він старанно дивиться під ноги, кидає окремі слова. Вікна гостиниці яскраво освітлені, чути музику, і блищать верхи машин. Хідником по двох квапиться група січових старшин у довгих плащах, з револьверами в кобурах. — Ми, — каже Ольга, — зайдемо на танець, але я мушу переодягнутись. Зайдемо до мене... Я маю тут кімнатку...

— Зворушливо вдячний... Чуюся десь високо...

Біля аптеки під Чорним Орлом увійшли до вузького і темного провулку. Знов двері, знов крамнички, знов запах нафти і мила. Вийшли на ширшу, нерівну площу. У день тут торговиця, зараз пустеля, болото і темнота, орамлена окремими ліхтарями, що стоять десь там, ніби викинуті за межі... Вузький хідничок і вулиця Красна. Звернули в одну з неосвітлених брам... — Що за вертеп, — каже Кримський.

— Мовчіть. Я вас веду. За мною. — Вийшли на перший поверх, звернули вліво, минули двоє дверей, а до третіх, нечуйно і делікатно Ольга всадила ключа.

Вузький з двома шафами, нетоплений передпокій. — Тут можна роздягатись, але насильства не робиться. Не переконана, що там є якесь тепло. — Сама Ольга присіла і почала визувати назувки.

— Дозвольне! — Кримський клякнув їй допомогти. З назувок вилонились малі черевики і стрункі литки в шовкових панчохах. Кримський зриває погляд і встає. Перейшли до другої кімнати...

Блиснуло світло. Море розсипаного паперу. На столі, на нічних столах, на двох ліжках, на стільцях, на помості... — Тут була ревізія чи ґураґан?

— Ні те, ні друге. Тут живе Гаріс-Морський. Тут також редактор „Наступу". Тут пишуть на машині, тут друкують на циклостилі. Це ж, прошу, фабрика, мозковий трест... І тут також притулилась я... Отам, за дверима... Вгощайтесь... — вона подала коробку з цигарками... — Вибачте, я раз-два!...

— Я приголомшений! — каже Кримський і бере цигарку. — А де ви пізнали того бандита?

— Батька?

— Хай батька...

— В молочарні. Я його поклонниця. Я читала про Марусю з Холодного Яру. Він мені страшенно подобається...

— Ну, ну, ну...

(Дальше буде).

Інж. Анна Статникова.

Напередодні Великих Роковин

Ставши вільна на ворожих
Тюремних руїнах,
Пануй, Сонишна, Соборна,
Світла Україно!

Кость Вагилевич.

30 років тому, 22 січня 1919 року, український народ, скинувши з себе кайдани пануючих над ним держав, виявив устами своїх представників зо всіх земель, певну, тверду і виразну волю — злучити всі етнографічні землі України в одну цілість, в одну сильну, незалежну і Соборну Державу. Акту цієї злуки формально довершено на майдані проти Софійського Собору в Києві. Десятки тисяч народу з великим душевним піднесенням прослухали відчитання акту злуки українських земель, і з душі кожного з учасників цієї великої події неслася одночасно зо згуками дзвонів Софійського Собору, горяча молитва до стіп Всевишнього, що була подякою за те, що, нарешті, розшматована, розрізана по живому тілу Україна злилася в одне неподільне ціле. Молитва була одночасно й благанням, щоб Господь допоміг щасливо вивести Україну з бурі й грому революції до спокійного життя, до спокійної праці і розвитку.

Треба було перш за все затвердити себе серед повставшого ладу і це бажання з великою силою вибухло по всіх напрямах національного організму: всі до гурту, всі до одного, всі без різниці — у одну єдину, велику силу!

У всіх серцях загорілась велика любов до свого брата, загорілось бажання жити спільно й будувати з'єднаними силами свою Рідну Хату. В цьому є корінь і основа національного життя. Любов до своєї нації, до свого народу не знає границь, не знає кляс, не знає партій! Вся пробуджена Україна була пройнята одним чуттям та однією метою скоординувати всі свої сили для того, щоб Нація як така, мала певний організм, а яким може бути тільки Єдина Соборна Незалежна Українська Держава.

Здавалось, мета була досягнена: повстала Держава. Всі діти Матері України повернули під її теплу руку і опіку, і всіх Вона однаково любить і оцінює. Сини й доньки Її подали собі братню руку, давши обітницю надалі йти лише разом на зустріч всім життєвим радощам і смуткам.

Одначе, молода Українська Держава попала в огонь і бурю революції. Треба було зо всіх сторін боротися з ворогами нашої самостійності і треба було виявити найбільший хист, найбільший державницький розум, щоб втриматись. Але й тут уже почала виявлятись ота „шкідлива конкуренція", оте переконання в те, що, скажемо, лише одна частина українців — українці правдиві, що їм належить першенство в українстві, а друга частина вже нетака, а тому тій першій належить провід і керування Державою. Це було одніею із багатьох причин, що спричинилась до пізнішої поразки.

Здавалося б, що вже тепер не може бути й мови про якесь там першенство — всі ми рівні, всі однаково любимо свою Україну і щиро бажаємо їй кращої долі, і тому мусимо всі злитись в одне тіло, для котрого есть єдине гасло: Україна.

Але у нас, навпаки, спостерігається розбиття в громадському житті і навіть прояви загально-державного характеру відбуваються в різних угрупованнях окремо. Тому то й випадають вони слабо, а перед чужинцями ми резпрезентуємося лише як окремі групи, а не як з'єднані в одне ціле, свідомі своїх завдань і сили, представники одного великого українського народу.

Це сумне і безумовно нездорове явище треба викоренити з наших рядів. Не розбиваймо наших сил з будь яких особистих чи партикулярних міркувань. Станьмо всі, як один, там, де треба світові показати нашу єдність, нашу згоду, бо цього вимагають наші загально-громадські, національні і державні інтереси.

Ось наближаються Великі Роковини проголошення акту Злуки всіх українських земель в одну Українську Державу. Всі землі українські є рівні по своєму значенню, всі вони є необхідними частинами одного організму, тому всі повинні спільно відсвяткувати це велике свято Соборности України.

До такого спільного святкування цього всенародного українського свята закликає всіх Об'єднаний Комітет Українських Організацій міста Ню Йорку, улаштовуючи Велике Свято Соборности Українських Земель у Авдиторії Вашингтон Ірвінг Гай Скул в Ню Йорку, Н. Й., в дні 23. січня.

Кампанія за фондами на боротьбу з дитячим паралічом

Цьогорічна кампанія за збіркою фондів для Краєвої Фундації по Боротьбі з Дитячим Паралічом, — так званий „Марш Даймів" — відбувається від 15 до 31 січня. Заснував цю фундацію покійний президент Рузвелт десять років тому; він сам був жертвою тої хороби.

Як подає ця організація, американці пожертвували на ту ціль в минулім році $18,669,299. Цього року сподіваються зібрати значно більшу суму, бо за 1948 рік дуже збільшилося число захорувань на дитячий параліч. Збірка звичайно проводиться скрізь — в театрах, кінах, на залізничих стаціях, в крамницях, ресторанах — всюди можна бачити скриньки, куди американці вкладають свої пожертви. Дехто висилає безпосередньо до головної канцелярії Краєвої Фундації у Вашингтоні.

Кампанію переводять краєві, стейтові, повітові та місцеві комітети. З ними співпрацюють громадські, робітничі, сільсько-господарські, індустріяльні, театральні та інші групи. Часописи, журнали віддають доволі міця, а радіо-стації доволі часу на підтримку кампанії.

Гроші, зібрані з пожертв американців — чоловіків, жінок, дітей — вживаются, як казав Беюзл О'Конор, голова фундації, „на найбільш завзяту і вперту боротьбу з хворобою, яка коли небудь провадилась в світі якоюсь приватною організацією".

Через свої 2,735 місцеві відділи, що обслуговують всі повіти в країні, Краєва Фундація по Боротьбі з Дитячим Паралічом дає медичну поміч жертвам дитячого паралічу без різниці віку, раси чи релігії.

Одним з головних завдань Фундації є допомога кожній місцевости, де хвороба відбилася особливо тяжко. Висилаються туди спеціяльні медикаменти та знаряддя. Посилаються також спеціяльні відділи робітників, як рівнож і гроші на збільшені потреби місцевих відділів.

Краєва Фундація постачає для шпиталів по цілій країні спеціяльні прилади для більш успішного лікування жертв дитячого паралічу. Підтримує також широку підготовку і вишкіл лікарів, доглядачок та іншого медичного й технічного персоналу по охороні народного здоровя.

Фундація переводить також широку програму ознайомлення населення з хворобою шляхом висвітлювання фільмів, статей в часописах, брошур, передач через радіо. Уділює Фундація гроші на лябораторії, освітні установи, шпиталі, які досліджують дитячий параліч і шукають способів як охороняти від тої хвороби і як лікувати. Одна з установ, що їм допомагає Краєва Фундація, є в Теплих Джерелах („Ворм Спрингс"), в стейті Джорджія, яку часто відвідував покійний президент Рузвелт і де він помер.

Для обміну думок і знання про дитячий параліч між фахівцями з різних країн, Краєва Фундація влаштувала минулого липня міжнародню конференцію в Ню Йорку.

Загальна Рада.

ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

М. Дурдела.

ВІДПОВІДЬ „У. Щ. ВІСТЯМ"

В статті вміщеній в У.Щ.В. з дня 14 грудня м.р., зверненій на мою адресу, можна відмітити такі важніші пункти: Мою колишню ролю зводиться до нуля; твердиться, що Маркс передімною оборони не потребує; пишеться про мій „передчасний" вихід з тюрми, і що це є „також характерне"; говориться про „тріюмф" СССР в зв'язку з війною; кидається „тверді" слова на мою адресу і т.д.

Я вискажу свою думку по пунктах:

1) **Моя колишня роля.** „Свобода" подала досить скромну замітку про мене, а У.Щ.В. роблять мою ролю ще скромнішою. Можна було піти ще дальше по тій лінії і додати, наприклад, що „переклади" мусів мені справляти автор згаданої статті (а не я йому), що складати речення, висловлювати думку поправно і зрозуміло вчив він мене (а не я його) і т.д. Проте я тільки скажу, що я хотів би, щоб це була правда. Я тоді мав би совість менше обтяжену.

2) **чи Маркс потребує оборони?** Автор статті в У.Щ.В. добре робить, що не береться боронити Маркса. До цього треба знати про Маркса дещо більше, як тільки те, що він мав дуже велику бороду. Маючи це на увазі я дам тому авторові розмірно легше до обговорення завдання (легше від питання „матеріялізм — ідеалізм"), а саме: пробуйте оборонити поділ Марксом всіх народів на „історичні" і „неісторичні", і його становище, що „неісторичним" народам (до них зачислена Україна) самостійність не належиться. Або пробуйте оборонити становище Леніна відносно клича „Право всіх народів на самовизначення аж до відірвання"; хотячи заспокоїти своїх затривожених „інтернаціоналістів" (по суті московських імперіялістів) він пояснював, що цей клич це тільки маневр, бо „право" на самовизначення ключно до відірвання ще не є самим відірванням.. Коротко кажучи, цього клича, подібно як і кличів „Земля селянам", „Фабрики робітникам" і ін. Ленін та його вірні вживають як хробачка на дурну рибу.

3) **Мій передчасний вихід з тюрми.** Якось так трапилось, що в тому часі (1936 р.) всі політичні і інші вязні вийшли „передчасно", а це на підставі загальної амнестії після смерти Пілсудского, якою всім вязням даровано одну третину кари, а кару смерти замінено на досмертну тюрму. Отже для мене тут нічого „характерного" нема, але зате дуже характерне для автора статті в У. Щ. В. Замість держатися тої самої засади, що відносно оборони Маркса, він говорить про те, про що поняття немає, недбаючи, чи це правда чи неправда, щоби тільки служило його цілі — пришпилити противникові „характерність". Це щераз потверджує зазначений мною в статті „Кара комунізму" факт, що для диктатора та його вірних, ніякий „маневр", ніяка брехня, ніяка мерзота не є так низькою, щоб перед нею здрігнутись, як перед чимось гидким.

Дарма шукати в мене „характерного" вчинку. Коли хочете знати, то першим товчком, що мене насторожив до комуністів, це була якраз безмежна підлота, що є частиною їхньої терористичної системи. Можете знайти в мене грання маленької комедії, але подлості ні. Розкажу про одну таку комедійку.

4) **Одна комедійка.** Раз я вирвався з рук поліції (неважно якої). Якийсь час переховувався близько, але треба було перенестись дальше. Отже одної ночі виїзджає віз з двома жінками, а я прямо „під" ногами одної з них. На кінці села поліція, як звичайно озброєна, спинює віз, і „кого везете", питає громовим голосом моло-денький поліцай. „Та кого ми маємо вести, ми бідні жінки, їдемо тудито-а-туди в такій-то-а-такій справі". Поліцай вже держав руку на драбині. Але таки повірив жінкам (дай їм і йому Боже здоровя!) і подався взад. Отже я і жінки грали комедію. Така комедія нікому не приносить шкоди і нікого не ганьбить.

У поборюванні диктаторського насильства знутра до якогось часу це одинокий засіб в додатку до лісового братства.

5) **„Тріюмф" СССР.** Мойому твердженні про трагедію СССР автор згаданої статті протиставить тріюмф СССР. А тим часом цей ніби тріюмф полягав, як усі знають, на заключенні змови з Гітлером в 1949 році з ціллю громлення та валення Европи, а дальше проявлявся у неустанніх поразках і відступах червоної армії; у мільйоні дезертирів з тої армії; щойно достава американських танків, літаків (по около 15,000 одних і других), харчів, а передусім сама американська армія на цей раз врятувала СССР. Не тріюмф, а дальші дії трагедії — це дійсність. Останний її акт ще невідіграний.

6) **„Тверде" і „мяке".** Робиться мені закид, що я ніколи не був „твердим". Питання твердого і мякого — це річ зглядна. Завжди мяке — не добре і все тверде — недобре. Добре, як тверде чи мяке тоді, коли потрібно. Треба уважати, щоби ця „твердість" не була звичайною ослячою твердістю чи впертістю. Візьмім один приклад з СССР. Було там тридцять років „твердого" воювання з релігією та церквами. А як став Гітлер під Москвою та Ленінградом, рура, як то кажуть змякла і церкви знов відчинено. Зроблено ніби уступку: мовляв, моліться мужички скільки хочете, але спасайте нас! Та це зроблено знов по ослячому. Замість дати кожному свободу хвалити Бога, робиться церкву казьонною, силою перетягається на православя (Галичина), а опірних переслідується. Це справді „твердолобіє", що хоче пальцем мак терти.

7) **„Тверді" слова.** В статейці у У. Щ. В. находжу такі „тверді" слова: напів-божевільний ренегат, ліліпутська гієна, лунатик, шпендик. Але „тверде" слово не є рівнозначне з твердим аргументом... Життя власне показує, що хто немає твердих аргументів, той лає і грається „твердими" словами. Недаром кожний диктатор та його посіпаки так любуються в задертоносій поставі, капральському тоні та „твердих" словах; бо за тим всім криється порожнеча. Якби так „тверді" слова могли заступити тверді аргументи, то всіми королями, президентами, міністрами, директорами, редакторами і т. д., були б вихованки Львівського Замарстинова або Нюйорського Бавері (знані центри босяцтва).

3) **Казка про недобру доньку та фею.** Фея покарала одну недобру, горду, зарозумілу, при тому тупоголову доньку так: Як донька говорила, то за кожним її словом випадали з її рота гадюка та ропуха, а мерділо з того рота на тисячі кілометрів довкруги Не знаю за які гріхи так покарало автора згаданої статейки в У. Щ. В. Скажу, як казав нераз один мій колега (жид) у Варшавській тюрмі, коли неприємне повітря вдарило йому вніс: „Шпушчіч воде!" (Спустіть воду!).

А ви, шановні читачі і читачки, даруйте мені цей скок в тюремний стиль, але з редакторами У. Щ. В. мушу говорити мовою, яку вони розуміють.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________

Нова адреса ______________________

____

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Ювілейна гостина Тов. Любов, від. 45 У. Н. С.

Дня 12 грудня, м. р., Тов. Любов устроїло ювілейну гостину для членів і гостей, яка відбулась по церковних відправах в обидвох церквах за упокій померших членів товариства. Вечера зачалась словом гром. Теодора Малика, предсідника, про пошану померлим членам. Предсідником вечері був найстарший член, гром. Михайло Вишиванюк, а п. Михайло Дубас був тостмайстром. Як присутні погостились тостмайстер покликав до слова п. Малика, що представив історію товариства від його основання по сьогоднішній день, згадав перших піонірів та усіх урядників, що урядували за минулих 45 літ. Товариство числить 238 старших членів і 70 дітей, разом має 308 членів.

Довшу історію товариства переповів старий ветеран і єдинокий з основників товариства п. М. Вишиванюк. Він згадав, як товариство основано в приватнім домі в пивниці, коли не було своєї церкви, ні народного дому. Це було перше українське товариство, що дало почин до оснування усіх інших наших організацій. Він згадав також і про труднощі, які треба було перемогти та які походили не тільки від чужих, але також і наших земляків, задурманених московською дурійкою.

Опісля тостмайстер покликав до слова доголітного секретаря товариства, Миколу Сеника, що подав фактами і цифрами розвій і господарку цього найстаршого товариства. Основники цього товариства, говорив п. Сеник, поставили в статут такі цілі: моральна і матеріяльна поміч членам та поміч культурним і освітним установам в Америці й і в старім краю. За 45 літ виплачено запомог хорим членам і посмертних запомог по померлих членах разом на суму $16,320. На сиротинець, вищу школу і дім старців $675, на поміч визвольній боротьбі та маніфестації $4,050; Дім Інвалідів у Львові $200; поміч українським скитальникам $350. Згадав також, що тов. Любов було постійним спомагаючим членом тов. „Просвіта" у Львові аж до 1939 року і за цей час жертвувало з каси суму $890. До каси товариства члени платять 50 ц. місячно. Тих вкладок невистачало на покриття усіх виплат і тому час до часу влаштовувано різні імпрези, концерти, представлення, балі, а також закуплено шери в Українськім Позичковім Товаристві і в той спосіб придбано поважну суму гроша. З нагоди цього ювілею кожний член, що платить до каси відділу вкладку на хору запомогу, отримає надзвичайний ювілейний дар в сумі $25.

Урядники і члени товариства раділи тими нашими молодими членами, що покінчили вищі школи. При одержанні наукового степення товариство влаштовувало їм відповідні бенкети, давало піддержку нашим професійним силам, а теж збирало жертви для тих нещасних наших братів за океаном.

Опісля тостмайстер представив бувшого урядника тов. Любов з-перед 40 літ, а теперішнього довголітнього головного фінансового секретаря-касієра У. Н. Союзу п. Романа Слободяна. Шановний бесідник влучними дотепами розвеселив приявних гостей та заявив, що тов. Любов було цею школою, що разом з читальнею „Просвіти" дало почин не тільки для зорганізовання українського життя, а теж вишколило гарних урядників провідників для українських організацій у Филаделфії та околиці. Сьогодня у Филаделфії є шість народних домів, є місце для праці, науки і забави. За це належиться громадянам відповідне признання. Однак є одна сторінка в історії української громади в Филаделфії, яку треба виповнити і завершити, а це поставити місто Филаделфію на перше місце в Союзових Громадах. Сьогодні на першім місці є Ню Йорк, а Филаделфія аж на пятому місці з 1,664 членами. Український Народний Союз, це народня організація, гарно загосподарована, числить тепер 51,000 членів, а маєток виносить десять мільйонів триста тисяч долярів. За час 55-літнього існування У. Н. Союз виплатив сім мільйонів сім сот тисяч долярів посмертних запомог. Виплачено $790,000 для калік і невилічимо хорих членів. Виплачено 14 дивіденд для членів організації на суму $782,488. Дальше виплачено сотки тисяч долярів на поміч рідним братам і культурним та доброчинним установам. Крім цього видано десятки тисяч книжок в українській і англійській мовах і вдержано одинокий український демократичний щоденник „Свободу". При кінці просив, щоби старші громадяни помогли новим іміґрантам влаштувати своє життя, стати членами У. Н. Союзу та продовжувати цю працю, яку проваджено вже понад 50 років у новій прибраній вітчині.

Майор М. Дармограй, предсідник тов. Українсько Американських Горожан, зложив привіт в англійській мові, подякував тов. Любов за щиру піддержку у розбудові тов. У. А. Горожан впродовж 37 літ, та взивав тут роджену молодь, щоби пошанувала традицію і працю старших громадян та бралася до праці для Америки і України.

Надзвичайно гарно з чуттям зложив привіт від нової іміграції новий імігрант, секретар 430 відділу У. Н. Союзу, п. О. Бакай. Тепер вже не треба ходити по вулицях, як це робили перші піонірі, основники наших українських організацій. Сьогодні маємо гарні народні доми, а що найважніше могутну і сильну організацію, У. Н. Союз. Нова еміграція радіє, що може зажити вільним життям на землі Вашингтона і помагати в громадській і організаційній праці.

Приявний о. Л. Стангрет, зложив привіт та заявив, що він з дружиною і дітьми є членами У. Н. Союзу, тепер в дарунку в ювілейній кампанії дає ще два внуки.

Так само забрав голос д-р В. Галан, висловлюючи думку, щоби приявні підписали як найбільше порук на працю і мешкання для нових емігрантів зі скитальщини, які опісля стануть цілком певно в ряди У. Н. Союзу.

Опісля промовляла головна радна У. Н. Союзу, пані Олена Штогрин, взиваючи жінок членів до посилення праці в відділах Союзу, цеї організації, яка вповні заслугує на повне довіря нашої еміграції і наших дітей.

Головний радний п. Стефан Слободян, зложив привіт та подав імена тих членів лікарів, адвокатів, учителів і інжінірів, котрим помагав У. Н. Союз стипендіями. Сьогодні, казав він, ці нові професійні сили беруть участь в народній праці і помагають також для збільшення рядів У. Н. Союзу.

З запрошених гостей промовляли: Д. Пасічник, А. Бойко, Паламаренко, С. Чорномаз, Бабяк, Вовчак, Г. Шагала, Н. Курко, І. Жмутин, Г. Дороховський, П. Горохівський.

При кінці промовив ще д-р Павло Дубас і просив пошанувати традицію тов. Любов та зібрати відповідну збірку на поміч бідним скитальникам, що сьогодні цеї помочі потребують. Злучений Український Український Американський Комітет розпочав збірку за триста тисячним фондом і сьогоднішня збірка хай буде гарним початком, говорив д-р Дубас. Урядники відділу записали жертводавців, але збірку ще продовжують. Зараз передано до Комітету $80.25.

По переведенні збірки тостмайстер М. Дубас подякував всім учасникам за це гарне свято, яке лишиться в памяти на довщий час.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

На скитальців.

Українська прав. парохія святкувала 26 грудня м. р. 38-літній Ювілей. По Службі Божій всі зійшлися у церковній галі, де Сестрицтво приготовило обід, а наш о. П. Ковальчик підготовив Свято о. Николая, яке виконали малі діти дуже гарно. Тостмастер, гром. Й. Кирлийза покликував до слова урядників, а теж гром. В. Івашкова, що сказав тепле слово про наших скитальців. Переведено збірку, яка принесла $50, які касієр С. Савчишин переслав до ЗУАДКомітету.

Жертвували по $2: К. Савка, А. Миленик; по $1: В. Івашків, М. Селима, І. Янчанка, А. Савка, М. Присташ, І. Глистяк, П. Присташ, Е. Гаврилич, М. Гривнак, К. Рич, П. Ґиринт, М. Тимчишин, М. Роман, К. Гаранко, А. Костик, Ю. Ґиринт, В. Степали, О. Гадзик, Й. Кирлийза, С. Савчишин, В. Романишин, А. Хліб, А. Загачевський, М. Карбович, А. Дзяд, Т. Копка, Й. Вайда, Ю. Богачук, В. Салабай, Г. Білас, Г. Пішко, А. Стасюк. Решта дрібними.

В. І.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні збори Тов. Жидачів, від. 393, відбудуться в неділю, 23. січня, в годині 3. пополудні, в домівці О.Д.В.У., 120 Іст 7. вул. (між 1. і Еве А). Просимо членів прийти на час і вирівнати свої вкладки. Буде звіт уряду і контролі за 1948 рік і вибір уряду на 1949 рік. Хто ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союзу, хай це зробить на цих зборах, бо ліпшої асекурації ніде на дістанете. — За уряд: І. Дубик, предсцє Е. Баланда, кас.; М. Литвин, секр., 221 E. 10th St., New York 3, N. Y.

СКРЕНТОН, ПА. — Відділ 123 відбуде річні збори дня 23. січня зараз по Сл. Божій, в церковній гали на Норт Мейн ул. Урядники і контроля дадуть звіт за 1948 рік. Будуть наради для збільшення відділу новими членам і буде вибір урядників на 1949 рік. Просимо членів прийти на збори. — За уряд: М. Іванців, предс.

АКРОН, О. — На річних зборах Бр. Соц. св. Духа, від. 295, 16. січня, вибрано такий уряд на біжучий рік: П. Славич, предс.; І. Гурин, заст.; Н. Сорока, кас.; І. Цепко, заст.; В. Пулк, секр.; О. Цепко, В. Поливка і К. Цепко, контр.; Й. Бараницький, С. Дудівка і М. Філяс, надз. хворих. М. Хорощак, хорунж.; С. Яворський, дверник. — В. Пулк, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. — Бр. св. Михаїла, від. 357, на зборах 19. грудня вибрало такий уряд на 1949 рік: О. Клапко, предс.; М. Твердий, заст.; Г. Твердив, кас.; А. Возний, секр.; С. Возний, заст. Взиваємо членів платити свої вкладки на час, бо інакше будуть суспендовані. — А. Возний, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — На річних зборах Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, дня 26. грудня, а докінчено 2. січня, вибрано такий уряд на 1949 р.: Т. Кушинський, предс.; Г. Гнатишин, заст.; М. Савчин, фін. секр.; М. Кришталь, рек. секр.; М. Горний, о. О. Мицик і К. Ґавлічинський, контр. комітет. — М. Кришталь, рек. секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 29. грудня 1948 р. помер при роботі у 62. році життя

ІВАН КМИТА,

член Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 158 У. Н. Союзу в Бруклині, Н. Й.

Покійний походив з Мостів Великих, пов. Жовква, Зах. Україна. Вступив до Союзу в 1915 році. Полишив у смутку жену Катерину, двох синів Василя і Михайла, дочку Марію, брата і сестру.

Похорон відбувся в понеділок, 3. січня 1949, в укр. гр.-катол. церкви при Норт 5. ул. на цвинтар св. Івана в Меспет, Н. Й. — В. Й. П.!

М. Баглай, секр.

Дня 4. січня 1949 року померла

АНАСТАЗІЯ ГАВРИШКО,

члениця Укр. Запомогового Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійна походила зі Золочева, Галичина, Зах. Укаїна. Полишила в смутку мужа Олексу, дочку Стефанію зам. Соблин, сина Франка Бартков, зятя, невістку і внуків.

Похорон відбувся 8. січня 1949 року. В. Й. П.!

П. Кучма, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУЮ В АМЕРИЦІ моїх двох братів Михайла і Йосифа СТЕРЕНЧАКА, із села Глинне, пов. Ліско, Західна Україна, які перебували в 1931 році в Ню Йорку. Я з ними був в контакті листовно. Хто знає тепер їхню адресу побуту, зволить ласкаво мене повідомити, або хай брати зголосяться до мене на заподану адресу:

WM. STERENCHAK,
9714 — 103 Avenue,
Edmonton, Alberta, Canada

ПРАЦЯ

МЕБЛІ

LEGAL NOTICE

SUMMONS—ACTION FOR ANNULMENT OF MARRIAGE
STATE OF NEW YORK—SUPREME COURT—COUNTY OF MONROE
James Kubarich, plaintiff vs Anna Kubarich, defendant.
ACTION FOR ANNULMENT OF MARRIAGE.

To the above named defendant:

You are hereby summoned to answer the complaint in this action and to serve a copy of your answer, or, if the complaint is not served with this summons, to serve a notice of appearance on the plaintiff's attorney within twenty days after the service of this summons, exclusive of the day of service. In case of your failure to appear or answer, judgment will be taken against you by default for the relief demanded in the complaint.

Trail to be held in the County of Monroe.

Dated December 15th, 1948.
BENJAMIN J. FARBER
Attorney for Plaintiff
Office & P. O. Address
Genesee Valley Trust Building
Rochester, 4, New York.

To: ANNA KUBARICH:

The foregoing summons is served upon you by publiction pursuant to an order of the Honorable H. Douglass Van Duser, Justice of the Supreme Court of the State of New York, dated the 30th day of December, 1948, and filed with the complaint in the office of the Clerk of the County of Monroe, in the City of Rochester, New York.

Dated: December 30th, 1948.
BENJAMIN J. FARBER
Attorney for Plaintiff
Office & P. O. Address
Genesee Valley Trust Building
Rochester, 4, New York.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ТАРЗАН, ч. 2015. Гомбу атакує.

Нума скочив по поляні й найшов свою самицю замордованою.

Він теж завважав, що і його левик пропав. Саме тоді він занюхав Джену...

... й ціле своє нещастя він звалив на людину-самицю. Він пустився її слідами...

Коли Тарзан і Тантор повернулися на поляну в пошукуванні за розсипаною чередою самиць, Ґомбу несподівано кинувся на них.